

Vandrefisk og vådområder ved vandløb

Koed, Anders; Nielsen, Jan

Publication date:
2015

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Koed, A., & Nielsen, J. (2015). *Vandrefisk og vådområder ved vandløb*. Paper presented at ENVINA conference , Horsens, Denmark.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Vandrefisk og vådområder ved vandløb

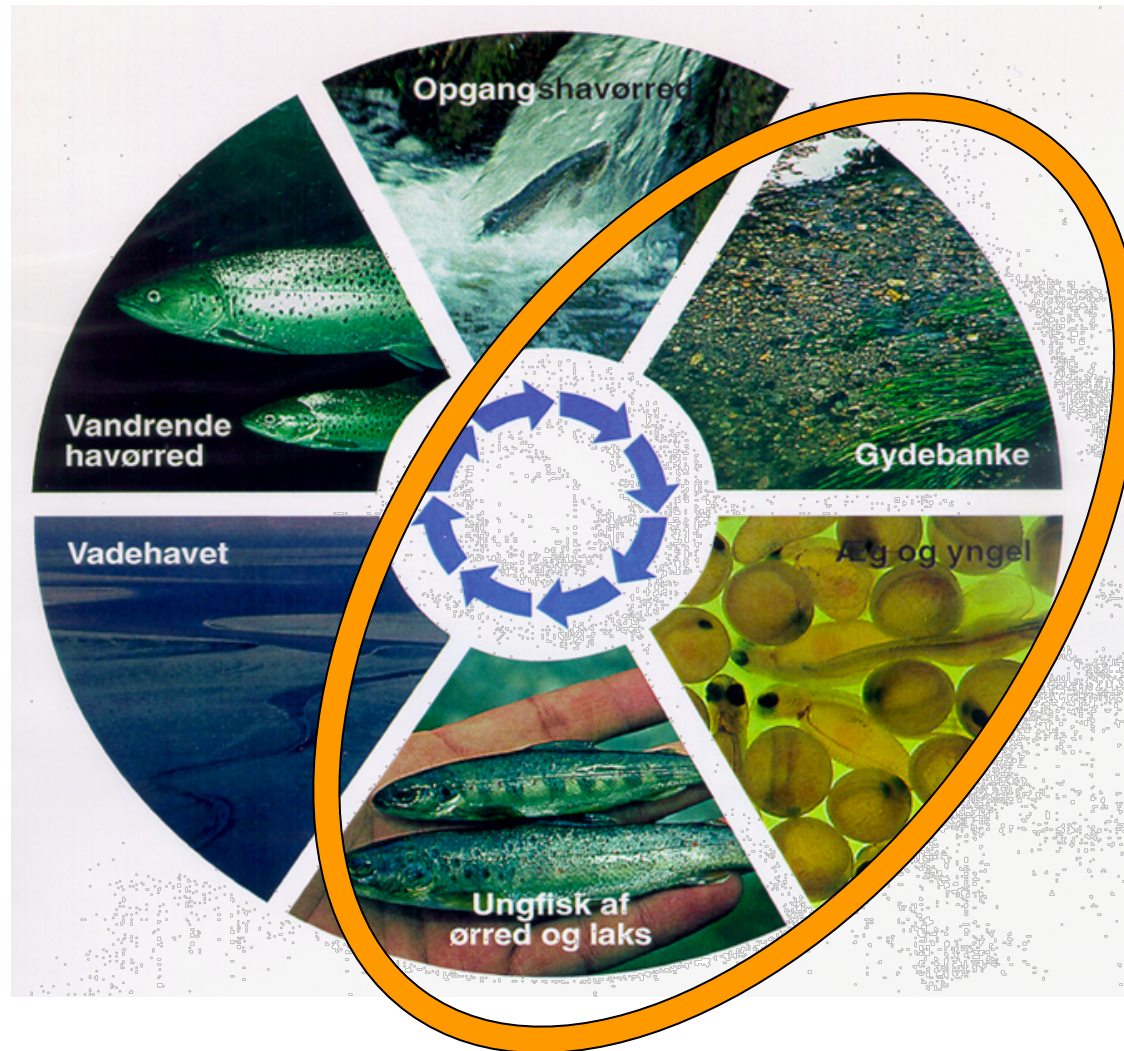
Anders Koed & Jan Nielsen

Sektion for Ferskvandsfiskeri og -økologi

Vandrefisk - livscyklus må ikke brydes

Laksefisk
Lampretter
Stamsild

Hvilket vådområde skal anlægges ?

Stor effekt på vandløbene, deres naturlige fiskebestande m.m.

- positivt eller negativt, afhængigt af typen

Genslyngede vandløb

Med "naturlige" gydestryg og periodevist oversvømmede ådale.

Søer direkte i vandløb

Med hele vandløbets vandføring ledt igennem en sø.

Søer ved siden af vandløb

Med lille vandindtag fra vandløb og uden væsentlig opstuvning af vandløb.

Vådområdeprojekt med genslyngning af Omme Å og gydestryg

"Ådalsprojekt" som genskaber naturlige forhold med gydestryg - godt for fiskene og naturen

Formentlig intet smolttab, dokumenteret flere fisk pga. gydning på strygene.

Kilde: Vejle Kommune/DCV [link](#)

Læs mere og se videofilm: [Link](#)

Vådområdet Egå Engsø ødelagde havørredbestanden

from **DTU Aqua** PRO 11 months ago NOT YET RATED

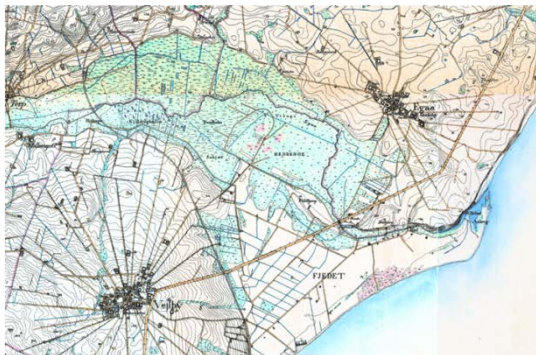
En sø, der blev anlagt direkte i Egå til rensning af kvælstof, er årsag til, at den vilde havørred er ved at forsvinde. De fleste vandrende ungfisk (smolt) kan ikke finde gennem søen på vandringsmoden mod havet. Før søen blev anlagt, var der ikke noget tab. Filmen viser, hvordan DTU Aqua undersøger smolttabet, og hvorfor ørrederne ikke kan overleve i søen.

Se videofilm: <https://vimeo.com/110115963>

Indskudte søer i vandløb

Der introduceres store tab af smolt, hvis man anlægger søer direkte i vandløb og lader hele vandføringen løbe igennem

En "indskudt" sø – Egå Engsø

Egå ca. 1860

Egå Engsø 2007

År	Egå - smolttab i det berørte område (%)
2005	0
2006	0
2007	71
2009	81
2010	77
2011	81
2012	67
2013	75
2014	78
2015	68
Gns.	75

Egå Engsø

Før

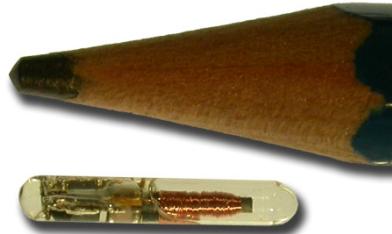
Efter

Intet
smolttab

75 %
smolttab

Mærkningsundersøgelse Egå Engsø 2005 - 2015

Smoltdødelighed Årslev Engsø 2004 og 2011

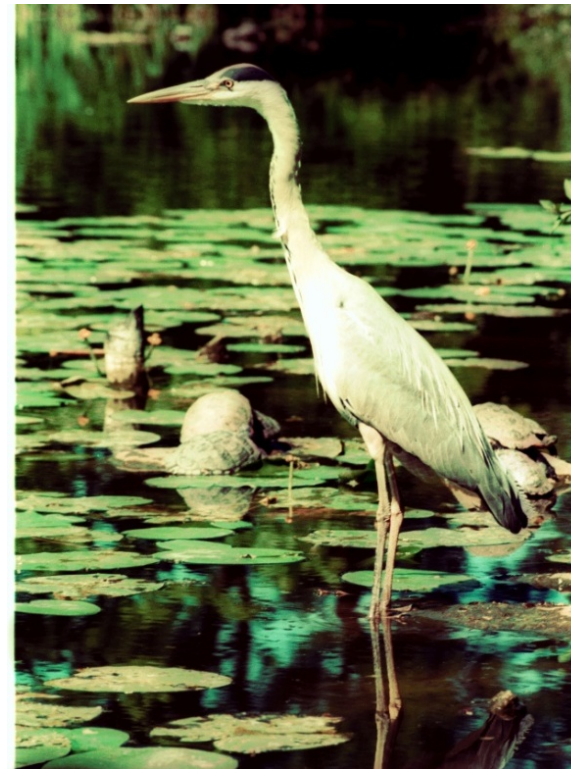
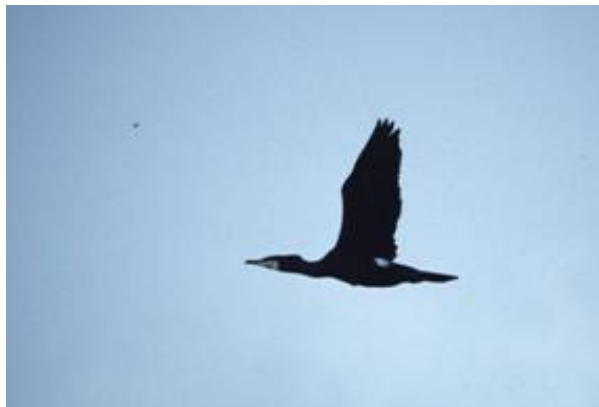

Årslev Engsø, etableret 2003

Afløb

Læs mere og se videofilm her: [Link](#)

**Det er farligt for en smolt at
være i en lavvandet sø**

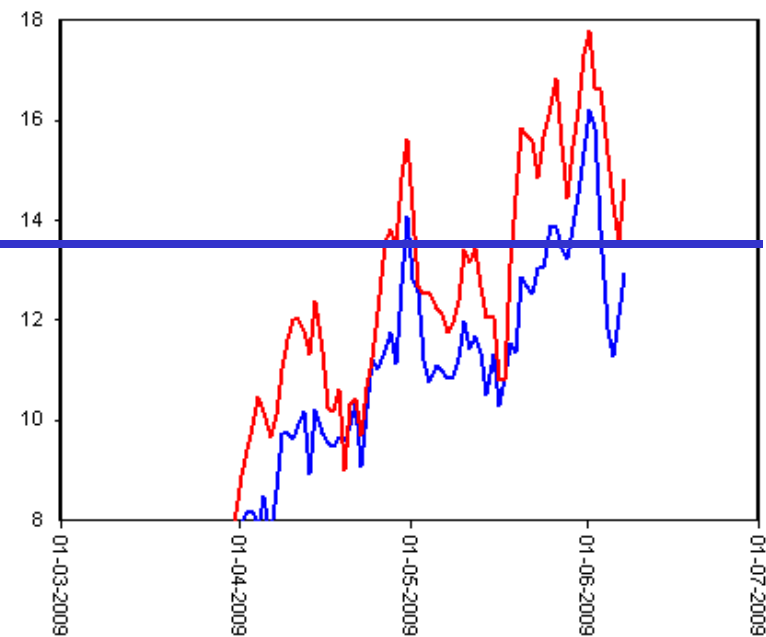
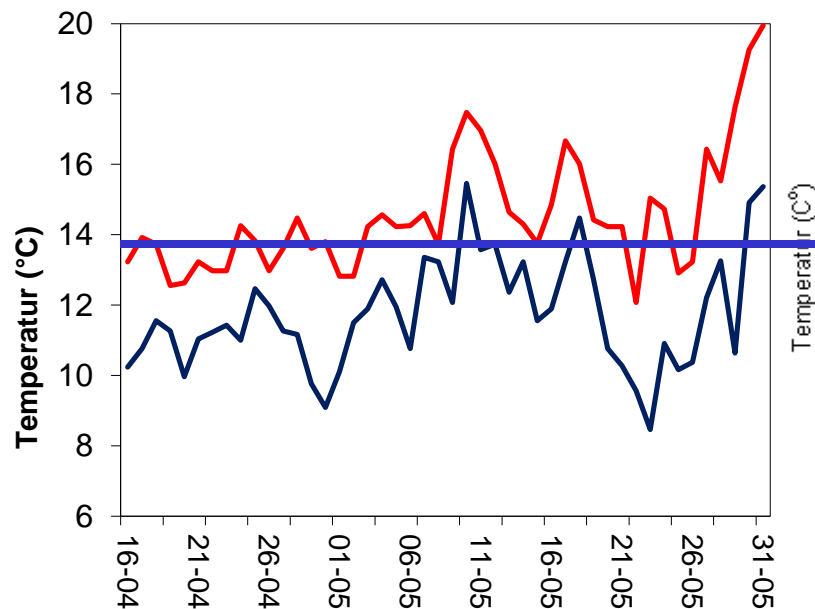

Årsager til tab i søer

— Temperatur indløb
— Temperatur udløb

Årslev Engsø

Egå Engsø

- Ved 13 -14 °C begynder smoltene at afsmoltificere
- Søer varmere hurtigere op om foråret end vandløb
- I Lyngbygårds Å og Århus Å nåede temperaturen først op på 14 °C midt i maj

Knabberup Sø

Sø ved siden af vandløb (etableret 2004)

Kun 19 smolt (0,1 %) vandrede ind i søen i 2005.

Læs mere og se videofilm her: [Link](#)

Et andet eksempel på en sø, der er anlagt som vådområde ved siden af en å

Kongens Kær skabte god natur uden smolttab

Vådområdet ved Kongens Kær ved Vejle får noget af sit vand fra Vejle Å, men kun når vandstanden i åen er høj. Undersøgelser har vist, at der stort set ikke trækker smolt ind i søen.

DTU Aquas undersøgelser i søer, der anlægges direkte i vandløb, har entydigt vist et stort tab af smolt.

Der mangler generelt dokumentation af projekternes effekt, ikke alene på fisk.

Flg. bør altid bedømmes inden valg af løsningsforslag:

- Positive/negative effekter på flora og fauna – også nedstrøms.
- Hvad betyder de ændrede temperaturforhold og udskylning af alger i vandløbene nedstrøms projektområderne for flora og fauna?
- Er der andre negative effekter på miljøet, eksempelvis sænkning af ilt-spændingen, som det er set i Lindenberg Å (Gravlev Sø) og Alling Å ?

Hvilket vådområde skal anlægges ?

Vådområder kan have stor effekt på naturen og ørredbestandene

- positivt eller negativt, afhængigt af typen

Mere yngel og liv
- ringe smolttab

De fleste smolt
dør i søerne

Lille
smolttab

Genslyngede vandløb

Med "naturlige" gydestryg og periodevist oversvømmede ådale.

Generelt godt for vandløbsfiskene:

- Ubetydeligt tab af vandrefisk
- Flere gydeområder
- Mere yngel
- Flere levesteder
- Mere naturligt plante- og dyreliv

I sjældne tilfælde fiskedød pga øget vandtemperatur, iltsvind mv.

Søer direkte i vandløb

Med hele vandløbets vandføring ledet igennem en sø.

Generelt stor negativ påvirkning af vandløbets fisk:

- Tab af vandrefisk, fx smolt
- Evt. tab af gydeområder
- Tab af levesteder
- Unaturlig vandtemperatur
- Unaturlige iltforhold
- Unaturligt plante- og dyreliv
- Uklart vand nedstrøms sø (alger)

Søer ved siden af vandløb

Med lille vandindtag fra vandløb og uden væsentlig opstuvning af vandløb.

Begrænset påvirkning af vandløbets:

- Vandrefisk, fx smolt
- Gydeområder
- Levesteder
- Plante- og dyreliv
- Temperatur- og iltforhold
- Vandkvalitet nedstrøms sø (alger)